

Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

Т. Л. Сироїд

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
В ГАЛУЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я
ТА ПРАКТИКА
ЇХНЬОГО ЗАСТОСУВАННЯ**

Навчальний посібник

Харків
«Право»
2021

Рецензенти:

В. В. Гутник – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного права факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка;

Т. В. Комарова – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

М. О. Медведєва – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сироїд Т. Л.

С40 Міжнародні стандарти в галузі забезпечення права на здоров'я та практика їхнього застосування : навч. посіб. / Т. Л. Сироїд. – Харків : Право, 2021. – 166 с.

ISBN 978-966-998-064-9

У навчальному посібнику охарактеризовано міжнародно-правові акти універсального й регіонального характеру щодо гарантування права на досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я); приділено суттєву увагу міжнародним правовим актам у сфері прав пацієнтів та міжнародно-правовим актам у галузі забезпечення громадського здоров'я. Проаналізовано правові та інституційні основи захисту права на здоров'я жінок, дітей, осіб похилого віку, осіб, позбавлених волі, й акцентовано увагу на важливих практичних проблемних аспектах щодо надання медичної допомоги означеним особам, зокрема під час пандемії COVID-19, та визначено шляхи вирішення проблемних питань; наведено статистичні дані щодо захворюваності. Досліджено практику міжнародних судових, договірних і контрольних органів у галузі захисту права на здоров'я (Європейського суду з прав людини, Комітету з прав людини, Комітету з економічних, соціальних та культурних прав, Комітету з прав осіб з інвалідністю та ін.). Приділено увагу діяльності міжнародних фондів, які підтримують ініціативи з реалізації репродуктивних прав надання медичної, психологічної, правової, соціальної та іншої допомоги, зокрема Фонду добровільних внесків Організації Об'єднаних Націй для жертв тортур, Фонду Організації Об'єднаних Націй у галузі народонаселення, Фонду солідарності щодо боротьби з COVID-19, Фонду ООН реагування на COVID-19 і відновлення.

Для студентів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти, науковців, практикуючих юристів у галузі прав людини та медичного права.

УДК 341.215.4

ISBN 978-966-998-064-9

© Сироїд Т. Л., 2021

© Видавництво «Право», 2021

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
Розділ I	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	
1.1. Правове регулювання права на здоров'я на міжнародному універсальному й регіональному рівнях	7
1.2. Правова регламентація права на здоров'я на міжнародному регіональному рівні	17
1.3. Міжнародно-правова регламентація прав пацієнтів.....	22
1.4. Міжнародно-правові акти в галузі забезпечення громадського здоров'я.....	28
Питання для самоконтролю	44
Розділ II	
РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ	
2.1. Право на здоров'я жінок.....	45
2.2. Право на здоров'я дітей і підлітків	63
2.3. Право на здоров'я літніх людей.....	75
2.4. Право на здоров'я ув'язнених (затриманих) осіб	89
Питання для самоконтролю	105
Розділ III	
МІЖНАРОДНИЙ КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я	
3.1. Міжнародні універсальні інституції та практика їхньої діяльності в галузі захисту права на здоров'я	106
3.2. Міжнародні регіональні інституції та практика їхньої діяльності в галузі захисту права на здоров'я	136
3.3. Міжнародні спеціалізовані інституції та контрольні органи в галузі охорони здоров'я	148
Питання для самоконтролю	160
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	161

ПЕРЕДМОВА

Здоров'я є одним з основних прав людини, необхідним для реалізації інших прав людини. Кожен має право на найвищий досяжний рівень здоров'я, який забезпечує гідні умови життя. Право на фізичне і психічне здоров'я тісно пов'язане й залежить від реалізації інших прав людини. Воно перетинається з багатьма питаннями, зокрема ВІЛ / СНІДу, інвалідності, зміни клімату тощо.

Здійснення права на здоров'я може забезпечуватися за допомогою цілої низки взаємодоповнюючих підходів, як-от: визначення політики в галузі охорони здоров'я, реалізація програм з охорони здоров'я, розроблених Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), або прийняття конкретних правових договорів. Крім того, право на здоров'я включає ряд компонентів, здійснення яких захищається законом.

Належне забезпечення права на здоров'я на національному рівні, яке включає в себе низку компонентів, а саме: профілактику інфекційних і неінфекційних захворювань; створення медичних закладів, оснащених сучасними технологіями й технікою; підготовку висококласних медичних працівників усіх рівнів (від санітарок до лікарів); виготовлення якісних медичних препаратів; проведення досліджень із метою розробки нових препаратів для лікування хвороб; забезпечення доступу усіх верств населення до медичних послуг тощо сприяє підвищенню рівня життя на планеті.

Результатом неналежного надання медичних послуг, відсутності налагодженої системи охорони здоров'я є висока смертність населення. ВООЗ оприлюднила статистичні дані про 10 найпоширеніших причин смерті у світі. За даними організації, у 2016 р. із 56,9 млн за випадків смертей в усьому світі більше половини (54 %) були викликані такими причинами, як ішемічна хвороба серця та інсульт. Вони забирають найбільше людських життів – у цілому 15,2 млн за 2016 р.. Останні 15 років ці захворювання залишаються провідними причинами смерті у світі. Від хронічної обструктивної хвороби легень у 2016 р. померли 3 млн людей, а від раку легенів (поряд з раком трахеї та бронхів) – 1,7 млн. Діабет забрав у 2016 р. 1,6 млн людських життів проти менш 1 млн у 2000-му році. З 2000 по 2016 рр. смертність від деменції виросла більш ніж у два рази, у зв'язку з чим це захворювання стало 5-ю найпоширенішою причиною смерті у світі (у 2000 р. воно було 14-м). Інфекції нижніх дихальних шляхів залишаються найбільш смертоносною інфекційною хворобою, від якої в 2016 р. у світі померли 3 млн людей. Із 2000 по 2016 рр. показник смертності від діарейних хвороб скоротився майже на 1 млн, однак у 2016 р. від них все одно померли 1,4 млн осіб. Аналогічно й від туберкульозу за цей період померло менше людей, однак він, як і раніше, належить до 10 основних причин смерті, забравши 1,3 млн людських життів. Водночас ВООЗ зазначає, що ВІЛ / СНІД уже не входять до 10 найпоширеніших причин смерті: у 2016 р. від нього померли 1 млн людей проти 1,5 млн у 2000 році. З 2016 р. у результаті ДТП загинули 1,4 млн людей, три чверті з яких

(74 %) – чоловіки й хлопчики¹. Негативним чинником, який сприяє підвищенню рівня смертності у світі, стала пандемія COVID-19. Згідно із заявою Генерального директора ВООЗ (жовтень 2020 р.), «щотижня ми реєструємо приблизно два мільйони нових випадків захворювання COVID-19 і за один тиждень пройшли сумний рубіж в один мільйон випадків смерті. Досвід нашої роботи в кожному регіоні світу говорить про те, що за рішучої позиції керівництва та швидких дій у відповідь на дії з боку населення в цілому переламати ситуацію ніколи не пізно»².

Навчальний посібник є працею надзвичайно актуальною з точки зору необхідності забезпечення навчального процесу студентів, які навчаються за спеціальностями «Право» і «Міжнародне право», практикуючих юристів у галузі захисту прав людини, зокрема права на здоров'я, змістовним теоретичним і практичним матеріалом. Внутрішня структура навчального посібника є ґрунтовною й водночас зручною для використання. Видання має на меті швидко й ефективно зорієнтувати читача в питаннях, що розкривають особливості міжнародно-правового регулювання захисту права на досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я), визначення основних проблемних аспектів, які потребують негайних рішень щодо визначеного кола осіб (дітей, жінок, осіб похилого віку, осіб, позбавлених волі), функціонування міжнародного інституційного механізму та практики судових і несудових органів.

Перший розділ навчального посібника присвячено аналізу міжнародно-правової основи в галузі охорони здоров'я, зокрема акцентовано увагу на положеннях універсальних актів, ухвалених під егідою Організації Об'єднаних Націй (ООН), і регіональних актів, серед яких: статутні акти, міжнародні конвенції, програмні документи, доповіді Генерального секретаря ООН, зауваження загального порядку Комітету з економічних, соціальних і культурних прав, резолюції, рекомендації тощо.

Другий розділ містить аналіз міжнародно-правових договорів, програмних актів, спеціальних актів у галузі забезпечення права на здоров'я жінок. У ньому акцентовано увагу на проблемних питаннях, що потребують негайного вирішення, серед яких: злидні, материнська смертність, насильство щодо жінок, сексуальне й репродуктивне здоров'я, вірусні інфекції. Проаналізовано положення міжнародно-правових актів у галузі захисту здоров'я дітей. Зосереджено увагу на вирішенні питань, безпосередньо пов'язаних зі здоров'ям дітей, зокрема: високою дитячою смертністю, жорстоким поводженням із дітьми, дитячими, ранніми та примусовими шлюбами, зокрема в гуманітарних ситуаціях, вірусними захворюваннями. Охарактеризовано акти у сфері захисту права на здоров'я літніх людей та ув'язнених (затриманих) осіб. Означено напрямки, що потребують вирішення з метою їх належного захисту (протидія насильству, деменції, надання паліативної допомоги, належне утримання, заходи під час пандемії).

У третьому розділі охарактеризовано міжнародні судові, договірні, контрольні й спеціалізовані органи та інституції, що безпосередньо пов'язані із захистом права на досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я). Приділено увагу мандатам спеціально уповноважених осіб (спеціальний доповідач з питання про право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, спеціальний доповідач з питання про

¹ ВООЗ: 10 ведучих причин смерті в мире. URL: <https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death>.

² Вступительное слово Генерального директора ВОЗ на пресс-брифинге по COVID-19 (2 октября 2020 г.). URL: <https://www.who.int/ru/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19-2-october-2020>.

ліквідацію дискримінації щодо осіб, які страждають на проказу, і членів їх сімей, незалежний експерт з питання про здійснення прав людини осіб, які страждають альбінізмом, спеціальний доповідач з питання запобігання катувань та жорстокого поводження, спеціальний доповідач з питання про право людини на безпечну питну воду і санітарні послуги). Охарактеризовано компетенцію та розкрито процедуру розгляду скарг договірних контрольних органів (Комітет з ліквідації расової дискримінації, Комітет з прав людини, Комітет із ліквідації дискримінації щодо жінок, Комітет проти катувань, Комітет із захисту прав всіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей, Комітет з економічних, соціальних та культурних прав, Комітет з прав дитини, Комітет з прав інвалідів).

Наведено практику розгляду скарг щодо захисту права на здоров'я Європейським судом прав людини, Комітетом з прав людини, Комітетом з економічних, соціальних та культурних прав, Комітетом з прав інвалідів. Акцентовано увагу на тому, що ухвалені цими інституціями рішення свідчать про можливість захисту права на здоров'я не лише за допомогою національних процедур, але й за допомогою додаткових контрольних органів, якими є міжнародні інституції, і вселяють віру в захищеність прав людини.

Приділено увагу діяльності міжнародних фондів, які підтримують ініціативи з реалізації репродуктивних прав, надання медичної, психологічної, правової, соціальної та іншої допомоги, зокрема роботі Фонду добровільних внесків Організації Об'єднаних Націй для жертв тортур, Фонду Організації Об'єднаних Націй в галузі народонаселення, Фонду солідарності по боротьбі з COVID-19, Фонду реагування на COVID-19 і відновлення.

Розділи роботи супроводжуються офіційними статистичними даними ВООЗ та інших міжнародних інституцій, що відображають реальний стан справ у галузі забезпечення права на здоров'я тих чи інших категорій осіб.

сприятиме кращому відновленню разом завдяки посиленню національних заходів готовності, захисту програм ЦСР від наслідків, пов'язаних із пандемією, і забезпеченню того, щоб вони сприяли просуванню ЦСР і зобов'язань щодо клімату.

Фонд МРТГ використовує критично важливий досвід і можливості агентств ООН із надання допомоги, задіює ресурси державного та приватного секторів і пропонує загальнодержавні підходи за участю всього суспільства, щоб допомогти усунути прогалини в планах готовності країни й заходів та забезпечити прогрес у Цілях сталого розвитку.

Фонд МРТГ надає допомогу у визначенні програмних заходів, що охоплюють бідні й уразливі верстви населення та дозволяють підвищити готовність до майбутніх надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я. Крім того, програми підтримуватимуть гендерні підходи, які допоможуть впоратися з важким вантажем, який пандемія поклала на жінок, таким як підвищена схильність до насильства в сім'ї, втрата засобів до існування та зростання рівня неоплачуваної праці.

Фонд МРТГ призначений для швидкого й гнучкого фінансування, добре підходить для задоволення мінливих вимог багатовимірної глобальної кризи, яка швидко розвивається. Це прозорий, підзвітний і економічний механізм, результати якого відстежуються в реальному часі. Цей інноваційний і скоординований механізм фінансування працює на стику гуманітарних дій, дій у галузі розвитку й відновлення, посилюючи заходи з відновлення після пандемії COVID-19.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть міжнародні універсальні інституції, що мають компетенцію в галузі захисту права на найвищий досяжний рівень (права на здоров'я).
2. Дайте визначення міжнародним судовим і несудовим механізмам захисту права на здоров'я.
3. Розкрийте повноваження Спеціального доповідача з питання про право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я.
4. Порушення яких статей Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод пов'язане з правом на досягнення найвищого життєвого рівня (право на здоров'я)?
5. Компенсація якої з форм шкоди (моральної, матеріальної) передбачена в практиці Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із правом на здоров'я?
6. Розкрийте компетенцію Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ).
7. Назвіть спеціалізовані міжнародні фінансові установи (фонди) в галузі захисту прав на здоров'я.
8. Які види допомоги надає Фонд добровільних внесків Організації Об'єднаних Націй для жертв тортур?
9. З якою метою створено Фонд солідарності щодо боротьби з COVID-19?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативні акти та інформаційні ресурси:

1. Всеобщая декларация прав человека. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml.
2. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactecon.shtml.
3. Международная конвенция о ликвидации всех форм расовой дискриминации. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/raceconv.shtml.
4. Конвенция о правах ребенка. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/childcon.shtml.
5. Конвенция о ликвидации всех форм дискриминации в отношении женщин. URL: <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/0360795R.pdf>.
6. Международная конвенция о защите прав всех трудящихся-мигрантов и членов их семей. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/migrant.shtml.
7. Конвенция о правах инвалидов. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disability.shtml.
8. Временное руководство COVID-19: Внимание к лицам, лишённым свободы. URL: <https://interagencystandingcommittee.org/system/files/2020-05/IASC%20Interim%20Guidance%20on%20COVID-19%20-%20Focus%20on%20Persons%20Deprived%20of%20Their%20Liberty%20%28Russian%29.pdf>.
9. Всемирная организация охраны здоровья. Европейское региональное бюро. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/171773/RC62wd12rev1-Rus-updated.pdf.
10. Глобальная стратегия охраны здоровья женщин, детей и подростков (2016–2030 гг.). URL: https://www.who.int/maternal_child_adolescent/documents/global-strategy-women-children-health-ru.pdf?ua=1.
11. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/171773/RC62wd12rev1-Rus-updated.pdf.
12. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбі з цими явищами (Стамбульська конвенція): довідник для членів парламенту. URL: <https://rm.coe.int/1680096e45>.
13. Международные этические руководящие принципы для исследований в области здоровья с участием людей. URL: <https://cioms.ch/wp-content/uploads/2019/01/3027-CIOMS-Ethical-GuidelinesRussianLayout2019-1.pdf>.
14. Международные стандарты по профилактике употребления наркотиков. URL: https://www.unodc.org/documents/drug-prevention-and-treatment/PreventionStandards/RU/Standards_RU_2.pdf.

15. Европейский суд по правам человека. Отчет о проведении исследования. Проблемы биоэтики в свете судебной практики Европейского Суда по правам человека. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Research_report_bioethics_RUS.pdf.
16. Поколения, свободные от табака. Защита детей от табака в регионе ВОЗ. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/345693/Tob_Free_Gen_WEB.pdf?ua=1.
17. Посібник МОМ з питань надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми. Київ : Тютюкін, 2009. 320 с. URL: <http://ukr.pdf.www.ohchr.org/Documents/Publications/F3>.
18. Пособие для разработки законодательства по вопросам насилия в отношении женщин ООН : Нью-Йорк, 2010. URL: [http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/handbook/Handbook%20for%20legislation%20on%20VAW%20\(Russian\).pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/handbook/Handbook%20for%20legislation%20on%20VAW%20(Russian).pdf).
19. Права человека и торговля людьми. Изложение фактов № 36. ООН: Нью-Йорк, Женева, 2014. 90 с. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FS36_ru.pdf.
20. Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/human-rights/echr-arguments-for-discrimination-guide.pdf>.
21. Практичний посібник щодо прийнятності заяв Європейським судом з прав людини / [Рада Європи; Європ. суд з прав людини]. 2011. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/human-rights/echr-admissibility-guide.pdf>.
22. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Права человека и биомедицина. URL: <https://rm.coe.int/proceedings-russia-june-2017/168075dd30>.
23. Питання заборони та протидії дискримінації : метод. рекоменд. для юристів. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/human-rights/echr-prohibition-combating-discrimination.pdf>.
24. Рекомендуемые принципы и руководящие положения по вопросу о правах человека и торговле людьми : комментарий. ООН: Нью-Йорк; Женева, 2010. 259 с. URL: <http://www.refworld.org.ru/pdfid/52692e2f4.pdf>.
25. Руководство по надлежащей практике улучшения доступа к лечению путем применения гибких положений Соглашения ТРИПС ВТО в области общественного здравоохранения. URL: <http://ecuo.org/wp-content/uploads/2016/12/trips-undp.pdf>.
26. Совершенствование паллиативной помощи пожилым людям / Всемир. орг. здравоохранения, 2005. 44 с. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/98241/E82933R.pdf.
27. COVID-19: Подготовка и реагирование в пенитенциарных учреждениях. Руководящие принципы. URL: https://doi.org/10.18356/f871e502-ruhttps://read.un-ilibrary.org/public-health/covid-19_f871e502-ru#page1.
28. Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/434026/Preparedness-prevention-and-control-of-COVID-19-in-prisons.pdf?ua=1.
29. Council of Europe Strategy for the Rights of the Child (2016–2021). URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168066cff8>.
30. Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse. Adopted by the Interagency Working Group in Luxembourg, 28 January 2016. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Children/SR/TerminologyGuidelines_en.pdf.
31. Frequently Asked Questions on the Right to Development. United Nations New York and Geneva, 2016. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FSheet37_RtD_EN.pdf.

32. Human Rights, Health and Poverty Reduction Strategies. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/ESCR/Health/HHR_PovertyReductionsStrategies_WHO.pdf.
33. Summary of the full-day meeting on the rights of the child Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights. URL: <https://undocs.org/en/A/HRC/23/59>.
34. Technical guidance on the application of a human rightsbased approach to the implementation of policies and programmes to reduce preventable maternal morbidity and mortality: Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. URL: <https://undocs.org/A/HRC/21/22>.
35. Technical guidance on the application of a human rights-based approach to the implementation of policies and programmes to reduce and eliminate preventable mortality and morbidity of children under 5 years of age. URL: <https://undocs.org/A/HRC/27/31>.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: <https://www.who.int/ru>.
2. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/echr/>.
3. Офіційний сайт Комітету з ліквідації расової дискримінації. URL: <https://www.ohchr.org/RU/HRBodies/CERD/Pages/CERDIntro.aspx>.
4. Офіційний сайт Комітету з прав людини ООН. URL: <https://www.ohchr.org/ru/hrbodies/ccpr/pages/ccprindex.aspx>.
5. Офіційний сайт Комітету з прав дитини. URL: <https://www.ohchr.org/ru/hrbodies/crc/pages/crcindex.aspx>.
6. Офіційний сайт Комітету проти катувань. URL: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CAT/Pages/CATIndex.aspx>.
7. Офіційний сайт Комітету з прав інвалідів. URL: <https://www.ohchr.org/ru/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDIndex.aspx>.
8. Офіційний сайт Комісії з прав жінок. URL: www.unwomen.org.
9. Офіційний сайт Фонду солідарності щодо боротьби з COVID-19. URL: <https://covid19responsefund.org/en/>.
10. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста. URL: <http://www.icrc.org>.
11. Офіційний сайт Міжнародного комітету з контролю над наркотиками. URL: <http://www.incb.org>.
12. Офіційний сайт Фонду добровільних внесків Організації Об'єднаних Націй для жертв тортур. URL: <http://www.ohchr.org/torturefund>.
13. Офіційний сайт Фонду Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією. URL: <http://www.theglobalfund.org>.
14. Офіційний сайт Фонду народонаселення ООН. URL: <https://www.unfpa.org/>.
15. Офіційний сайт Фонду реагування та відновлення ООН COVID-19. URL: <http://mptf.undp.org/factsheet/fund/COV00>.